

פרשת קדושים תשפ"ה – היחס הנכון אל החוטאים

1. דברים ד, י: יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחרב, באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון.
שמות לה, א: ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ... קחו מאתכם תרומה לה' זהב כסף ונחשת.
דברים כט: אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל ... לעברך בברית ה' אלוקיך ובאלתו אשר ה' אלוקיך כרת עמך היום.
פרשתנו יט: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם - **ויקרא רבה כד, ה:** מלמד שפרשה זו נאמרה בהקהל, שרוב גופי תלויים בה – **פירוש מהרז"ו על המדרש:** היינו שבת, וכיבוד אב ואם, וגזל, לאו דלא תקום ולא תטור, ומצות ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה ואמר הלל זהו כל התורה ואידך פירושא.

2. ויקרא יט: לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא: לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'.

רמבם דעות ו, ה: כל השונא אחד מישראל בליבו עובר בלא תעשה, שנאמר 'לא תשנא את אחיך בלבבך' ... כשיחטא איש לאיש לא ישטמנו וישתוק, כמו שנאמר ברשעים 'ולא דבר אבשלום את אמנו מאומה למרע ועד טוב, כי שנא אבשלום את אמנו', אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני, שנאמר 'הוכח תוכיח את עמיתך' - **יד הקטנה דעת ז, ד:** עיקר שנאת הלב כשאנו מודיע ומראה השנאה, כי אם מטמין אותה בליבו והיא נקראת בלשון התורה 'שטמה' והיא שורש פורה ראש... שבלתי אפשרי להיות נכבה מליבו והיא בוערת כאש ומתעורר הלב לחרוש רעה על חברו עד שיעמוד על חיי חברו. אבל אם הוא מודיע ומראה השנאה ומוציאה מליבו - נתכבית אש השנאה מליבו.

'עמיתך' - בבא מציעט נט, א: 'לא תונו איש את עמיתו', עמיתו – **עם שאיתו** בתורה ומצוות.
'בני עמך' - מכילתא שמות כב: 'ונשיא בעמך לא תאור' – יכול כאחאב וחבריו? תלמוד לומר 'בעמך' .. **כשנהגין מנהג עמך.**
'לרעך' - כתובות לז, ב: 'ואהבת לרעך כמוך' - ברור לו מיתה יפה (חוטא שהתחייב מיתה בבית דין, ברור לו מיתה יפה שימות מהר ללא ייסורים) – **שיטה מקובצת:** כל היכא דכתיב 'רעך', משמע ישראל ואפילו רשע שנתחייב מיתה. ויש לפרש 'רעך' לשון רעים שבך שהתחייבו מיתה.
'אחיק' - תניא פרק לב: נקראו כל ישראל 'אחים' ממש, מצד שורש נפשם בה' אחד

3. שמות כג, ה: כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו - עזב תעזב עמו - **פסחים קיג:** האם מותר לשונאו והכתיב 'לא תשנא את אחיך בלבבך'? אלא כשיש עדים שעבר איסור, כל העולם גם שונא אותו ולא רק הוא (והרי נאמר 'שונאך' לשון יחיד), אלא שראה בו יחיד עושה דבר ערוה (ואינו יכול ללכת להעיד עליו בבית דין) ומותר לשנאותו. רב נחמן בר יצחק אמר: מצוה לשנאתו, שנאמר (משלי) 'יראת ה' שנאת רע'.

מגן אברהם סימן קנו סק"ב: מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד מישראל כגופו, שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך'. ודווקא רעך בתורה ובמצות, אבל רשע שאינו מקבל תוכחה - מצוה לשנאותו. ומשמע שם בתוספות דאפילו הכי מצוה לטעון עמו כדי לכופ יצרו שלא יבואו לידי שנאה גמורה.
בבא מציעא לב, ב: אוהב לפרוק ושונא לטעון - מצוה בשונא, כדי **לכופ את יצרו - תוספות ד"ה שראה בו דבר ערוה:** מה כפיית יצר שייך שהרי מצוה לשנאותו? כיון שהוא שונאו, גם חברו שונא אותו, דכתיב 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' **ובאין לידי שנאה גמורה.**

4. תניא פרק לב: על זה אמר הלל הזקן 'הוי מתלמידיי של אהרן, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה', לומר שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו, ולכן נקראים בשם "בריות" בעלמא, צריך למושכן בחבלי עבותות אהבה, וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה' ... וגם המקורבים אליו והוכיחים ולא שבו מעוונותיהם, שמצוה לשנאתם, מצוה לאהבהם גם כן, ושתייהן הן אמת: שנאה מצד הרע שבהם, ואהבה מצד בחינת הטוב הגנוז שבהם, שהוא ניצוץ אלקות שבתוכם.